

Nunca he visto gente más feliz

Text > CRISTINA MASANÉS

Claudio Magris, en el seu llibre *El viatge infinit*, eixampla una mica la noció d'història quan defensa que, a més dels fets, el relat del passat hauria de contenir també els desitjos que a cada moment els humans han tingut i com haurien volgut que anessin les coses. El llibre de Sebastià Roig, editat recentment per Úrsula Llibres, posa el focus en aquest plec, mai explícit, de la història. De fet, diria que comença a practicar una manera nova de fer història: dient com es rebia el turisme a l'Espanya franquista i com se'n jutjaven els hàbits de vida irreverents, es diu també com ens hauria agradat ser i com ens hauria agradat viure. I és que l'arribada del turisme massiu orquestrada pel franquisme amb les campanyes del *Visit Spain* conté un interessant joc de miralls identitaris.

Turista a bord!: Franco, biquinis, toros i sangria és un recull ingent de premsa franquista (més de tres-cents fragments) comentant l'arribada del turisme a la Costa Brava, aquesta «unidad de destino turístico universal». Roig s'ha capbussat en la lectura de *Los Sitios de Gerona*, la premsa oficial del règim des de 1943, però també d'altres mitjans, com *El Pirineo*, el setmanari *Ampurdán* i el primer *Presencia* de 1967, i els ha cosit amb habilitat d'asagista. El resultat és una vertadera *road movie* pels pobles i raconades de la Costa Brava des dels anys qua-

ranta fins als setanta, amb les paelles i els burrets dels càntirs, els barrets mexicans i la borratxera de sangria, el *desnudismo* i la temptació nòrdica; les *boîtes*, els *night clubs* i tota mena de «sótanos existencialistas». Amb aquella lírica pomposa i barroca del franquisme, Roig recull els judicis de la premsa nacionalcatòlica, ensinistrada per censurar tota la immoralitat que arribava («esa oleada de costumbres paganas») amb el manà de les divises. Partint dels retalls de premsa, l'autor ha configurat una destacable tipologia de turistes: el turista indecent, el bàrbar, l'irreverent, el folkloritzat, l'acampat o l'esquilat, entre d'altres, que structuren el text. Àgil, hilarant en alguns moments, tendre en altres, el llibre mostra alhora un cas paradigmàtic de periodisme vertical, el que es va practicar durant anys al país.

Però a més del viatge que suposa, conté aquest interessant rerefons de miralls o infrahistòria de què parlava Magris: la censura d'allò que era diferent retorna la imatge precisa de com ens hauria agradat ser. Il·lustrat amb imatges de postals de la Costa Brava de l'arcàdia franquista, enllaça amb un altre llibre (de fet, n'és el germà bessó) editat el 2017 també per Úrsula Llibres: *Costa Brava: Postals 1960's - 1970's*, en què el fotògraf i editor Jordi Puig ja ens va regalar un viatge visual per aquest «país feliz», com el va qualificar el tu-

ROIG, Sebastià. *Turista a bord!: Franco, biquinis, toros i sangria*. Lladó: Úrsula Llibres, 2021. 144 p.

rista britànic Daniel Dixon l'agost de 1953 en un testimoni recollit per Roig al llibre. Quan aquest *míster* va tornar a casa seva a Northumberland, al nord plujós d'Anglaterra, no es va poder estar d'enviar una carta d'agraïment a la Direcció General de Turismo de Girona, en la qual assegurava, eufòric: «Nunca he visto gente más feliz».

Un convit a la lectura

Text > AGNÈS VALENTÍ I POU

Que no ens enganyi el nom en la seva accepció de 'petit refrigeri, de tast lleuger o de pessic, que ens tempta la boca però no ens l'omple'. *Piscolabis*, de Miracle Sala (Santa Maria d'Oló, 1967) és el convit a un banquet de narracions en petit format que captivarà qui té fam de bona literatura. L'escriptor Llorenç Capdevila, en l'escrit preliminar que prologa el llibre, remarca que és en el relat breu, com en la poesia, on l'autor se la juga més en unes poques línies. A

Piscolabis, Miracle Sala entoma aquest risc i se'n surt amb èxit en les vuitanta-quatre peces que en formen part. L'autora, que divideix el llibre en cinc blocs, «Vida», «Poble», «Món», «Mort» i «Paraules», desplega amb ironia, amb delicadesa, amb consciència ecològica, i fins i tot amb una certa dosi de realisme màgic, qüestions diverses relacionades amb la condició humana i amb els temes universals que la somouen. El cosmos de *Piscolabis* és un bosc animat en què objectes, bèsties,

criatures fantàstiques i humans tenen veu pròpia. Una veu que de vegades és projectada des de la quotidianitat i de vegades des de referents clàssics i literaris, des de l'inexorable pas del temps o des de problemes tan actuals com el canvi climàtic, les pandèmies o les conseqüències de la guerra. Sempre, això sí, amb una mirada intel·ligent, impregnada d'humor o de tristesa, segons escaigui, capgirant trames previsibles o, directament, tocant les fibres del cor del lector.

Contra el discurs imperant

Text > JOSEP PASTELLS

«Si tornés Sòcrates, tornaria a demanar cicuta. Alexander von Humboldt, que va posar les bases del sistema educatiu alemany modern, no hi entendria res. Si tornés Confucí, es fondria de vergonya. I si tornés Jesucrist, agafaria el fuet i ens frotia a quasi tots no solament fora del temple, sinó del planeta». Aquest paràgraf mostra prou bé l'opinió del periodista Daniel Vivern (Salt, 1959) sobre el món i la societat en què ens ha tocat viure. A *Políticament incorrecte*, obra guanyadora del primer premi Pere Calders d'assaig periodístic, Vivern convida a dubtar dels conceptes sovint considerats intocables en què es basa el sistema.

L'autor recorre a l'humor, la ironia o la sàtira per llançar tesis sobre problemes d'abast planetari (superpoblació, degradació ecològica, criminalitat i fanatisme, a tall d'exemples) o de caràcter local o nacional però no per això menys preocupants, com ara l'apropiació del llenguatge, la manipulació dels mitjans, la degradació de l'art o el fracàs escolar. Abans d'aprofundir-hi, ofereix un inspirat aperitiu d'aforismes. Vegem-ne dues mostres: «L'escola hauria de ser capaç de detectar precoçment els elements que acabaran llegint indefectiblement i exclusivament diaris esportius o premsa del cor. I expulsar-los a temps abans no aprenguin a llegir» i «El savi

és aquell que pot condensar capítols sencers de filosofia en una dita de pagès. El que d'una dita de pagès elabora pàgines senceres de filosofia és un torracollons per evitar».

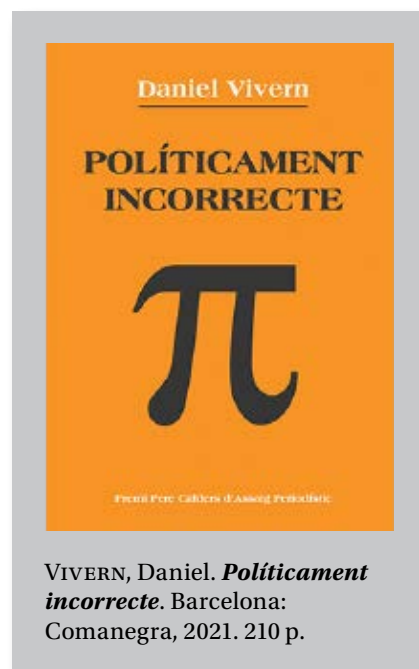
Per a Vivern, la correcció política és sinònim d'engany, «és un sistema de pensament únic inicialment pensat per fer una societat més igualitària, i que s'ha convertit en una manera de dominar les masses». En aquest context, denuncia la filosofia de permissivitat per al delinqüent i de menyspreu a la víctima: «S'ha de ser ben somiatruites per empassar-se que pot haver-hi diàleg amb delinqüents, amb vividors, amb experts a saltar-se les lleis perquè les coneixen millor que el mateix sistema que les ha parides». També entra de ple en els problemes que planteja la immigració: «La immensa majoria de la gent d'aquí no té —no tenim— cap animadversió contra el color de pell, la nacionalitat, la religió o la idiosincràsia dels novinguts. Però hi ha una realitat innegable i ben contrastada per bona part de la ciutadania, immigrants inclosos: un percentatge no pas petit s'aprofita del bonisme excessiu, de la caritat mal entesa i de l'idealisme d'uns quants que, en el fons, inconscientment o no, alimenten els negocis de segons quines ONG».

Les reflexions de l'autor obliguen a pensar, no deixen indiferent. Com

L'única condició que hi posaria, amb el benentès que calguin condicions per a la lectura, és que es llegeixi assaborint-lo sense presses, paladejant les pauses de reflexió i aprofundiment que requereixi cada mos d'aquest festí. És en aquesta tessitura que s'acosta a un llibre de poesia, i no només pel format reduït, sinó també per la cadència i per l'espai que demana cada narració. I, sobretot, per la voluntat d'estil i pel fi treball d'artesanía amb llengua, que,

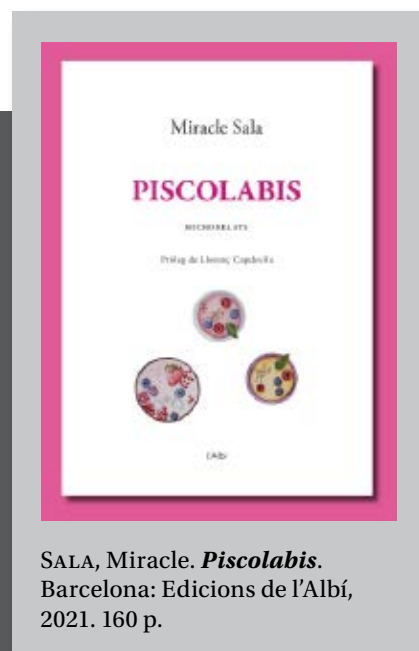
fins i tot recuperant la parla genuïna en alguns passatges, no resulten recarregats ni pretensiosos, sinó lèxicament rics i evocadors.

Alexandre Dumas fill, en una de les citacions que encapçalen el llibre, fa referència a «les petites coses que contenen el tot», i és a aquest tot universal i tan particular alhora que ens convida *Piscolabis*, un llibre que creix en intensitat a mesura que avança; que alimenta i no satura. Tasteu-lo i en voldreu més.

VIVERN, Daniel. *Políticament incorrecte*. Barcelona: Comanegra, 2021. 210 p.

quan esmenta les dues principals causes, a parer seu, de la feblesa de la democràcia espanyola («No ha rebutjat radicalment la dictadura anterior, ni ha fet un tall entre l'aparell polític i el judicial»), o quan carrega contra l'engranatge financer dominant: «Ha arribat un punt en què estats tan potents econòmicament com la majoria dels que formen el nucli de la Comunitat Europea estan en mans, literalment, d'aquestes bandes de pirates que dirigeixen l'economia financera actual».

SALA, Miracle. *Piscolabis*. Barcelona: Edicions de l'Albí, 2021. 160 p.